

bylo by mnohem záslužnější než vydávati ročně po tlustém Sborníku, který ze čtyř pětín bývá knihou prázdnou a zbytečnou a i z poslední pětiny knihou hluchou pro širší obec čtenářskou.

Po druhé: p. Eisner jest dokonalý umělec-překladatel, to jest někdo, kdo dovede *stvořiti* útvar básnický *obdobný* útvaru překládanému, který se mu vyrovná výrazností, silou, novostí stylovou, slovně hudební a koloristickou: útočností a ostrostí celkové kvality *hudebně představivé*.

U nás vládnu stáله o básnickém umění překladatelském představy nejzvrácenější. Překladatelé veršů z cizích jazyků domnívají se, že rozřeší šťastně svůj úkol, když přenesou v totéž rytmické schema, které má originál, logicky a gramaticky věrně obsah cizí básně. O věrnost logicky gramatickou jde jim nejprve; a stále tane jim na mysli kritik-filolog, který bude míti po ruce originál a bude srovnávat větu za větou, verš za veršem co do gramatické správnosti. Ale to jest pojetí úkolu překladatelského *podstatně netořivé*. Překladatelé měli by naopak klásti na svou činnost jako první požadavek: stvořiti ve svém jazyce báseň, která by byla *významnou, hodnotnou, silnou básní vůbec, sama o sobě beze zřetele k originálu*, která by okouzila literárně vzdělaného a vychovaného čtenáře, jenž nezná originálu a nikdy ho třeba nepozná. Kde nevyhoví se tomuto *prvnímu požadavku*, není nic platno, je-li naplněn požadavek věrného filologického přetlumočení. Na druhém místě budiž požadavek, aby byl vystižen, řekl bych, hudební charakter básně: její tempo, takt, instrumentační valér, zvukový temnosvit nebo plenér, náladově výrazná teplotura, klima ztělesněné obraznosti. Teprve na třetím místě stůj požadavek obsahové přesnosti nebo věrnosti ve smyslu gramaticko-logickém. Kde jde o něj nebo hlavně o něj, jest nutno překládati prózou, a ne veršem!

Podati psychicko-hudební valér básně není možno nijakým logicko-gramatickým postupem analytickým — to jest možné jedině *tvorbou nové výrazové stylové obdoby*, nového pendantu básnický slovesného! Aby byl blízký smyslem svému vzoru, jest ovšem žádoucí, ale smyslová věrnost není doslovnost převodu filologicko-gramatického!

I v tomto směru může býti p. Eisner většinou našich překladatelů příkladem. Jest z překladatelů věrných, ale vystižení celkové intonace jest mu přece věcí hlavní; a místy vystihuje intonaci tak původně a silně, že přinutí i znalce originálu k tomu, aby si vyhledal báseň původní a znova zúčtoval a zvážil si její výbojnost a nosnost.

Janem Lierem,

který skonal 65letý dne 2. června, mizí z řad staršího spisovatelstva českého výrazná hlava: Lier byl svého času nejútočnější a nejtemperamentnější publicista český. Dvoji brázdou vyryla Lierova činnost v českém písemnictví: Lier byl jednak *kulturní feuilletonista* velmi břitké ironie a stanoviska vášnivě exponovaného, jednak *novelista a romanopisec* — v tomto oboru ne ovšem hluboký a původní tvůrce-umělec, nýbrž zábavný, jiskrný, šumivý improvisátor-rutinér, nejčastěji zajímavý causeur v románové formě nebo karikaturista domácího lhotáctví a jankovství nejružnějších odrůd.

Jan Lier vstoupil do literatury pod záštitou Nerudovou, jemuž jest věnována

první kniha jeho novel o železničních sujetech, ale odklonil se záhy od Nerudy, u něhož se učil přece na počátku pozorovatelskému realismu, smyslu pro skutečnost přítomnosti, byl drsný, syrový, technický, a proto nepoetický podle školských poetik. Lier, který poznal jeden z prvních u nás Francii z vlastního názoru, dostal se ne do školy velikých mistrů realismu francouzského, Balzaca nebo Flauberta, nýbrž do podruží a vleku oslnivých bulvárových spisovatelů druhého a třetího řádu, takového Abouta nebo Alfonse Karra. U nich naučil se svůdně rutině vyprávěcí, obratnému aranžementu dějovému, umění zábavného a duchaplného šermu slovného, i jakémusi divadelně smyslnému koloritu, ale ovšem zabil si každý zárodek schopnosti samostatně a výrazně viděti a hodnotiti život, budovali přísné umělecky rytmické celky, vytvářeti díla opravdu básnická. Jeho povídky nebo romány Klin klinem, Píseň míru, Pokuta, V podruží litery, některé nevydané posud knižně, tak Vojtěcha Rývy nástupce a Magdalena, pohoršovaly na konci osmdesátých let nemálo upejpalky a puristy nejružnější observance jednak nečeským slovníkem, jednak ohňostrojem strakatých nápadů a paradoxů, nebo posléze odvážnými malbami erotickými: „Moravské ženy a dívky“ protestovaly alespoň kdysi v redakci Květů, kde vycházel malířský aktový román Lierův, ve jméno svého studu, těžce prý uraženého Lierovým adamitským štětcem. Dnes ovšem vidíme právě umělecké odvahy v beletrii Lierově pramálo; ale nicméně není možno upírati jí literárně historického vlivu. Působí, a zniží to sebeparadoxněji, působí podnes, nepravím že blaze, v moderní českou beletrii; v této škole učil se *Hladík* své domněle superiorní ironii, svému konverzačnímu espritu, své improvizované lehkomyšlné nekompozičnosti. Z Liera přejímá i dnes ještě *Sezima* ve svých románech, dějstvujících na malém městečku českém, nejen celé figury a scény, ale i sám pointový spád a ráz charakterisační a karikaturní, celé hladce rutinérské vedení lesklé, ale prázdné, povrchové, nejadrné, zvětralé linie kresebné. Bude to zábavná kapitola, až jednou splatí české literárně historické badání svůj dluh Lierovi a vypíše jeho působení na žáky, kteří v známé české stoudnosti oběma rukama brali ze svého mistra a ústy jej zapírali a přemlčovali, — neboť v literatuře jsou přibuzenstva kompromitující, k nimž se nechce znáti literární proc.

Více vnitřní hodnoty než povídky a romány mají nesporně *Feuilletony* Lierovy, sebrané v několika svazcích Kabinetní knihovny (1885 a n.). Zde jest mnohé jiskrné slovo opravdového přesvědčení kulturního, mnohá statečnost myšlenková i výrazová, mnohý dobrý výpad a mnohá dobrá rána do domácí zatuchliny, lokální nadutosti, zbrklého diletantismu, škodlivé pruderie a prolhaného tartuffství českého i moravského. Jimi přežije Lier přítomnost, pro ně pokloní se mu i v budoucnosti, jsem si tím jist, mnohé hrdé čelo, mnohé čestné mladé umělecké srdce.

Nové knihy (4)

Nákladem Topičovým vyšla jako 9. svazek *Sebraných spisů Josefa Holečka* pátá kniha *Našich Adamova svatba* (I. část). Stran 408, za K 5,60. O jihočeském epose Holečkově přinese náš list později studii literárně kritickou.

Nakladatelství Fr. Borového vydalo *Richarda Weinera* knihu povídek *Nelečný divák a jiné prózy*. (6. kniha Žatvy, stran 295, za K 5,40.) Vznikem svým i vý-